

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПЕТРА МОГИЛИ

Медичний інститут

Кафедра гігієни, соціальної медицини, громадського здоров'я та медичної
інформатики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Н. М. Іщенко

«___» _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Підготовка офіцерів запасу»
галузі знань «Охорона здоров'я»

Спеціальність 221 «Стоматологія»

Розробник	Зюзін В.О.	_____
Завідувач кафедри розробника	Зюзін В.О.	_____
Гарант освітньої програми	Єлінська А.М.	_____
Директор інституту	Грищенко Г.В.	_____
Начальник НМВ	Алексеева А.О.	_____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Підготовка офіцерів запасу галузі знань «Охорона здоров'я»	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	221 «Стоматологія»	
Спеціалізація (якщо є)	Відсутня	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	4 рік	
Навчальний рік	2022 - 2023	
Номери семестрів	Денна форма	Заочна форма
	8-й	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити/90 годин	
Структура курсу:		
- лекції	19 год	-
- семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	38 год	-
- годин самостійної роботи	33 год	-
Відсоток аудиторного навантаження	63,3%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю	підсумковий блоковий контроль (ПБК)	
Форма підсумкового контролю	диф. залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою викладання Програми – **кінцеві цілі** встановлюються на основі Стандарту підготовки лікаря за фахом відповідно і є основою для побудови змісту навчальних дисциплін.

Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей розділу сформульовані **конкретні цілі** у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни, а саме:

Кінцеві цілі вивчення Програми:

для модулю «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях»:

- знати засоби масового ураження, медичне сортування при виконанні масових санітарних витрат. Організація та проведення евакуації пораненого. Поводження людей у надзвичайних ситуаціях і бойових умовах.

для модулю «Основи організації медичного забезпечення населення і військ»:

- проводити заходи організації медичного забезпечення в умовах надзвичайного стану;

- планувати заходи організації та управління діяльністю військового лікаря;

Основними завданнями вивчення Програми:

для модулю «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях»:

- визначити основні принципи оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру і в бойових умовах;

Для модулю «Основи організації медичного забезпечення населення і військ»:

- опанувати основи організації медичного забезпечення населення і військ як складової системи медичного забезпечення населення держави з урахуванням основних положень Кодексу цивільного захисту, Закону Про екстрену медичну допомогу, Воєнної доктрини України.

- засвоїти організацію і порядок проведення лікувально-евакуаційних заходів серед цивільного населення і військ в залежності від масштабу та характеру санітарних втрат у військах та серед населення.

Розроблена програма відповідає освітньо-професійній програмі (ОПП) та орієнтована на формування **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5. Здатність спілкуватися англійською мовою.

ЗК-6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-11. Здатність працювати в команді.

ЗК-12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК-13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-16. Здатність до вибору стратегії спілкування.

ЗК-17. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-18. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-19. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК-20. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК-1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

ФК-2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

ФК-3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

ФК-4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

ФК-5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

ФК-6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

ФК-7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

ФК-8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

ФК-9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

ФК-10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ФК-11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.

ФК-12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

ФК-13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

ФК-14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

ФК-15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

ФК-16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

ФК-17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

ФК-18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Результати навчання у когнітивній сфері

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

Результати навчання в емоційній сфері

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Результати навчання у психомоторній сфері

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

ПРН 24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення Програми розділу підготовки офіцерів запасу медичної служби, для фахівців другого (магістерського) рівня, що навчаються на другому (третьому) році навчання Примірною навчального плану (2016 р.):

Результати навчання для модулю «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях»:

1. Проводити оцінку стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру і в бойових умовах;

2. Вміти надавати домедичну допомогу постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах.

Результати навчання для модулю «Основи організації медичного забезпечення населення і військ»:

1. Ознайомитись з основними принципами медичного забезпечення населення і військ;
2. Знати класифікацію санітарних втрат військ;
3. Засвоїти організацію і порядок проведення лікувально-евакуаційних заходів серед цивільного населення і військ.

3. Програма навчальної дисципліни

Організація навчального процесу здійснюється за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС).

Програма навчальної дисципліни складається з двох блоків.

Блок 1. «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях»

Тема 1. Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат.

Заняття № 1. Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат.

Заняття № 2. Алгоритм проведення медичного сортування. Заповнення МІСТ-рапорту.

Тема 2. Організація та проведення евакуації поранених.

Заняття № 1. Організація та проведення переміщення (відтягування, винесення) пораненого в укриття у бойових та не бойових умовах. Методи переміщення пораненого з сектору укриття до місця збору поранених (однією, двома особами, з використання табельних та підручних засобів).

Заняття № 2. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах
Підготовка поранених (уражених) до евакуації. Контроль стану пораненого згідно протоколу CABCADE. Медична інформаційна картка: призначення, правила заповнення. Правила запиту на евакуацію. Завантаження та розвантаження поранених в різні евакуації транспортні засоби. Контроль життєвих показників та стану пораненого під час транспортування в бойових і не бойових умовах.

Тема 3. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах.

Заняття № 1. Особливості поведінки людей в надзвичайних ситуаціях. Типові реакції медичних працівників на різні травматичні події.

Заняття № 2. Механізми формування стресостійкості у медичних працівників. Технології профілактики посттравматичних стресових розладів. Дебрифінг як метод психологічної корекції посттравматичних стресових розладів.

Тема 4. Бойовий стрес і бойова втома.

Заняття № 1. Бойовий стрес: ознаки, профілактика та основні принципи надання домедичної допомоги в бойових умовах.

Заняття № 2. Бойова втома: ознаки, профілактика та основні принципи надання домедичної допомоги в бойових умовах.

Блок 2. «Основи організації медичного забезпечення населення і військ»

Тема 1. Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Заняття № 1. Міжнародне гуманістичне право на захисті життя і здоров'я постраждалого населення. Конституція України про захист життя, здоров'я і безпеку людини. Кодекс цивільного захисту України. Закон «Про екстрену медичну допомогу».

Державна політика у сфері забезпечення безпеки і захисту людей про надзвичайних ситуаціях. Єдина державна система цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, структура та режими її діяльності.

Заняття № 2. Мета, завдання, принципи цивільного захисту населення і територій. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України). Сили і засоби цивільного захисту. Поняття про надзвичайні ситуації. Класифікація та основні причини виникнення надзвичайних ситуацій в Україні.

Медико-санітарні наслідки стихійних лих і техногенних катастроф. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру та її наслідки.

ТЕМА 2. Основи цивільного захисту населення.

Заняття №1. Оповіщення та інформування суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Спостереження і контроль: об'єкти, сили і засоби, завдання у різних режимах функціонування єдиної системи захисту. Характеристика осередку радіаційного, хімічного і біологічного ураження.

Класифікація дозиметричних приладів, їх призначення і порядок використання. Прилади радіаційної і хімічної розвідки, робота з ними.

Заняття № 2. Засоби індивідуального захисту населення, класифікація. Засоби захисту органів дихання, класифікація. Особливості захисту органів дихання у дітей. Засоби захисту шкіри. Засоби колективного захисту, їх призначення та класифікація. Правила перебування у захисних спорудах.

Заняття № 3. Поняття про карантин та обсервацію. Здійснення заходів екстреної і специфічної профілактики. Протиепідемічний режим. Планування діяльності, сили і засобів підрозділів психологічного забезпечення.

Заняття № 4. Своєчасне застосування психопрофілактичних методів. Використання сучасних технологій психологічного впливу для нейтралізації негативного впливу на населення за умов НС.

ТЕМА № 3. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Заняття № 1. Мета і завдання лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Види і обсяги медичної допомоги. Застосування профілактичних медичних препаратів, проведення необхідних гігієнічних та інших заходів.

Основи планування і застосування медичних сил і засобів на випадок НС. Організація навчання населення основним правилам захисту і навичкам надання першої медичної допомоги. Підготовка та перепідготовка медичних працівників з надання екстреної медичної допомоги.

Заняття № 2. Етапи медичної евакуації служби медицини катастроф територіальних центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф (СМК ТЦ ЕМД та МК), їх організація та завдання.

Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення при різних видах надзвичайних ситуацій.

Особливості організації медичної допомоги дітям за умов надзвичайних ситуацій.

Тема 4. Організація цивільного захисту лікувальних та фармацевтичних закладів.

Заняття № 1. Стійкість роботи лікувального закладу у надзвичайних ситуаціях, основні елементи. Оцінка стійкості роботи лікувального закладу, залежно від особливостей його розміщення і діяльності та основні напрямки і необхідні заходи для її підвищення.

Заняття № 2. Медико-технічне забезпечення стійкої роботи лікувальної установи у надзвичайних ситуаціях. Забезпечення стійкості роботи лікувального закладу за умов надзвичайних ситуацій.

Планування заходів цивільного захисту лікувальних та фармацевтичних закладів. Формування цивільного захисту лікувальних та фармацевтичних закладів, їх призначення, застосування та дії за сигналами оповіщення.

Заняття № 3. Система екстреної евакуації. Організація медичного забезпечення нетранспортабельних хворих. Організація евакуації лікувальної установи та фармацевтичного закладу.

Тема 5. Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України в умовах збройних конфліктів.

Заняття № 1. Основні завдання медичної служби Збройних Сил України в умовах збройних конфліктів, їх зміст і значення. Умови діяльності медичної служби та їх вплив на організацію медичного забезпечення військ. Організаційна структура медичної служби Збройних Сил України. Категорії особового складу медичної служби.

Роль і місце медичної служби Збройних Сил України в загальнодержавній системі надання медичної допомоги в умовах збройних конфліктів.

Заняття № 2. Поняття про втрати особового складу військ. Визначення і класифікація санітарних втрат, їх характеристика. Величина санітарних втрат, її залежність від зброї, що використовує противник. Коротка характеристика вражаючих факторів сучасної зброї.

Вплив величини і структури санітарних втрат на організацію медичного забезпечення військ.

Тема 6. Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ.

Заняття № 1. Поняття і зміст лікувально-евакуаційного забезпечення. Сутність сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення, її принципи.

Поняття про етап медичної евакуації, завдання, принципова схема та вимоги до розгортання. Види та обсяги медичної допомоги.

Заняття № 2. Медичне сортування в бойових умовах. Визначення поняття, коротка характеристика. Основні завдання, принципи та організація медичного сортування.

Медична евакуація, поняття, мета та порядок проведення. Санітарно-транспортні засоби для евакуації поранених і хворих.

Особливості організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів в умовах проведення антитерористичної операції на сході України.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьо го	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
Блок 1. «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях»						
Тема 1. Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат	8	2	2			4
Тема 2. Організація та проведення евакуації поранених	8	2	2			4
Тема 3. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах	8	2	2			4
Тема 4. Бойовий стрес і бойова втома	10	2	4			4
Підсумковий модульний контроль	6		2			4
Разом за блок 1	40	8	12			20
Блок 2. «Основи організації медичного забезпечення населення і військ»						
Тема 1. Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	8	2	4			2
Тема 2. Основи цивільного захисту населення	8	2	4			2
Тема 3. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення	8	2	4			2
Тема 4. Організація цивільного захисту лікувальних і фармацевтичних закладів	8	2	4			2
Тема 5. Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України в умовах збройних	8	2	4			2

конфліктів					
Тема 6. Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ	7	1	4		2
Підсумковий модульний контроль	3		2		1
Разом за блок 2	50	11	26		13
Усього годин	90	19	38		33

Аудиторне навантаження – 63,3%.

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ п\п	Назви теми	Кількість годин
Блок 1. «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях»		
1.	Тема 1. Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат	2
2.	Тема 2. Організація та проведення евакуації поранених	2
3.	Тема 3. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах	2
4.	Тема 4. Бойовий стрес і бойова втома	2
Разом за блок 1		8
Блок 2. «Основи організації медичного забезпечення населення і військ»		
1.	Тема 1. Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	2
2.	Тема 2. Основи цивільного захисту населення	2
3.	Тема 3. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення	2
4.	Тема 4. Організація цивільного захисту лікувальних і фармацевтичних закладів	2
5.	Тема 5. Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України в умовах збройних конфліктів	2
6.	Тема 6. Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ	1
Разом за блок 2		11
Разом		19

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Блок 1. «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях»		

1.	Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат	2
2.	Організація та проведення евакуації пораненого	2
3.	Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах	2
4.	Бойовий стрес: ознаки, профілактика, домедична допомога	4
5.	Підсумковий модульний контроль	2
Разом годин за блок 1		12
Блок 2. «Основи організації медичного забезпечення населення і військ»		
6.	Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	4
7.	Основи цивільного захисту населення	4
8.	Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення	4
9.	Організація цивільного захисту лікувальних та фармацевтичних закладів	4
10.	Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України в умовах збройних конфліктів	4
11.	Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ	4
12.	Підсумковий модульний контроль	2
Разом годин за блок 2		26
Усього годин		38

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Блок 1. «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях»		
1.	Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат. Організація та проведення евакуації пораненого	8
2.	Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Бойовий стрес: ознаки, профілактика, домедична допомога	8
3.	Підсумковий модульний контроль	4
Разом годин за блок 1		20
Блок 2. «Основи організації медичного забезпечення населення і військ»		
4.	Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	2
5.	Основи цивільного захисту населення	2
6.	Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення	2
7.	Організація цивільного захисту лікувальних та фармацевтичних закладів	2
8.	Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України в умовах збройних конфліктів	2
9.	Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ	2
10.	Підсумковий модульний контроль	1

Разом годин за блок 2	13
Усього годин	33

4.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття програмою не передбачені.

Індивідуальні завдання

Одним з найважливіших шляхів оптимізації і підвищення якості практичної підготовки студентів є виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань (ІНДЗ).

Основна мета ІНДЗ:

- більш глибоке осмислення і засвоєння теоретичних і практичних знань, умінь і навичок з дисципліни (головним чином в плані міжкафедральної інтеграції їх кінцевого рівня з відповідної спеціальності);
- психологічна і практична підготовка студентів до постійного підвищення професійної кваліфікації, оволодіння основними прийомами науково-бібліографічного аналізу, узагальнення і оформлення різних матеріалів для доповідей, довідок, статей і т. п.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується самостійно або у складі робочих груп (2-3 студента) при консультуванні викладачем протягом вивчення дисципліни.

Основні форми ІНДЗ:

- бібліографічний пошук і вивчення літератури з певної теми, її узагальнення, складання огляду про сучасний стан проблеми (написання реферативної роботи), виступ з доповіддю на засіданні гуртка кафедри, студентських наукових конференція тощо;
- участь у створенні учбово-демонстраційних посібників (стендів, альбомів, таблиць) та інших технічних засобів навчання;
- опанування новітніх методів дослідження, приладів, виконання навчально-практичних студентських робіт.

4.5. Забезпечення освітнього процесу

Лекції забезпечуються технічною підтримкою:

- комп'ютер
- проєкційний екран
- мультимедійний проєктор
- презентаційні програми (лекції)
- манекен – симулятор «Максим - 3»
- мішок – АМБУ
- перев'язувальний матеріал, шини фіксуючі, джгути

«0» варіант залікового білету

Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 221 «Стоматологія»

Навчальна дисципліна

Підготовка офіцерів запасу галузі знань «Охорона здоров'я»**Варіант № 0**

1. Первинний огляд постраждалого. Алгоритм проведення. (Максимальна кількість 20 балів)
2. Асфіксія інородним тілом. Клініка, домедична допомога. (Максимальна кількість 20 балів)
3. Пов'язки. Види пов'язок. Правила накладання. (Максимальна кількість 20 балів)
4. Завдання. У приймальне відділення лікарні бригадою швидкої допомоги доставлено двох постраждалих з підозрою на перелом променевої кістки в типовому місці праворуч у першого, та різаною раною на правому стегні, де накладено кровоспинний джгут у другого постраждалого. Рана слабо кровоточить. Час накладання близько 60 хвилин раніше. Ваші дії по наданню медичної допомоги і послідовність її надання. (Максимальна кількість 20 балів)

Затверджена на засіданні кафедри гігієни, соціальної медицини, громадського здоров'я та медичної інформатики. Протокол № ___ від _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

д.мед.н, проф. Зюзін В.О.

Екзаменатор

д.мед.н, проф. Зюзін В.О.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання**Розрахунок балів за семестр**

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати студент при вивченні дисципліни становить 200 балів. За перший модуль (4 теми по 15 балів). Максимально – 60 балів, оцінюються практичні навички: накладання пов'язок, фіксуєчих шин, проведення штучного дихання, масажу серця, тощо. За другий модуль (6 тем по 10 балів). Максимально – 60 балів, шляхом усного опитування оцінюються знання Законів України, відомчих наказів, стосовно служби

цивільного захисту та медичної служби. Диференційований залік (80 балів) проводиться у формі залікових білетів.

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарських заняттях Модуль №1 (4 теми по 15 балів)	60
2	Відповіді на семінарських заняттях Модуль №2 (6 тем по 10 балів)	60
3	Диференційований залік	80
	Всього	200

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні: Лекції (до блоку № 1).

Основні (базові) (до блоку № 2)

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв.1996 р. – К.: Преса України. – 1997.–С.80.

2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», 1992 (ст.37).

3. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану», 2000 (1, 4-9,13, 16, 27-29).

4. Кодекс цивільного захисту України(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458)

5. Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 5 липня 2012 р. № 5081V1.

6. Указ Президента України від 16.01.2013 р. № 20/2013 «Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій»

7. Постанови Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 р. № 1116 «Про затвердження Типового положення про центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф».

8. Закон України «Про Збройні Сили України», Редакція від 28.07.2016р.

9. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу», в останній чинній редакції від 30 березня 2017 року.

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 р. №253 «Про затвердження Порядку використання захисних споруд цивільного захисту (цивільної оборони) для господарських, культурних та побутових потреб»

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2004р. №368 «Про затвердження порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру за їх рівнями».

12. Організація медичного забезпечення військ: Підруч. для студ. вищ. мед. закл. освіти України III-IV рівнів акредитації / За редакцією професора Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2014. – 430 с.

7.2. Допоміжні (до блоку № 1)

1. Стандарт підготовки І-СТ-3: Підготовка військовослужбовця з тактичної медицини (видання 2). К: «МП Леся», 2015. – 148 с.

2. Стандарт підготовки «Фахова підготовка санітарного інструктора роти (батареї)» (видання 1) – Київ. – 2015 – 191 с.

3. Матеріали підготовки до практичного заняття.

4. Конституція України, 1996 (ст. 3, 16, 49, 50, 106, 138).

5. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», 1992 (ст.37).

6. Закон України «Про екстрену медичну допомогу», від 05.07. 2012 р. №5081-VI.

7. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, А.А. Гудима та ін.] – Київ. – 2016 – 400 с.

8. Екстрена медична допомога (вибрані аспекти): навчальний посібник / Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстренної медичної допомоги». – Донецьк: Ландон-XXI, 2014. – 320 с.

9. Екстрена медична допомога (до госпітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Рощина. – Київ. Юстон. – 2016. – 212 с.

10. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, А.А. Гудима та ін.] – К.: НВП «Інтерсервіс», 2014. – 84 с.

11. Військово-медична підготовка / Під редакцією професора Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2007. – 482 с.

12. Основи виживання: заходи, що забезпечують життєдіяльність в умовах автономного існування при надзвичайних ситуаціях. Навчальний посібник. ІДУЦЗ УЦЗУ, УНПЦЕМД та МК МОЗ України. Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. [Гур'єв С.О., Миронець С.М., Рошін Г.Г. та ін.] – К.: 2009 – 209 с.

13.Чепкий Л.П. Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія. К: «Вища школа», 2004. р. ст. 99 – 142.

Допоміжні (до блоку № 2)

1. Міжнародне гуманітарне право / Під ред. Базова В.П. – К., «Варта» – 2000 – 176 с.

2. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: навч. посіб. – Львів, 2010. – 384 с.
3. Військово-медична підготовка / Під редакцією Бадюка М.І. – К.: „МП Леся“, 2007. – 482 с.
4. Русаловський А. В. Цивільний захист: навч. посіб. / За наук. ред. Запорожця О.І. – К.: АМУ, 2008. – 250 с.
5. Охорона праці та безпека життєдіяльності населення при надзвичайних ситуаціях: Навчальний посібник / За ред. проф. І.В.Кочіна. – К.: Здоров'я, 2005. – 432 с.
6. Медицина катастроф. Навчальний посібник/ Під ред. проф. І.В.Кочіна. – К: “Здоров'я” – 2001– 290 с.

7.3. Інформаційні ресурси (до блоку 1)

1. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: <http://www.moz.gov.ua/>.
2. Інформаційно правовий портал «Закони України»: <http://uazakon.com/>.
3. Про затвердження Примірних штатних нормативів центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги: Наказ МОЗ України від 23.02.2012 № 129. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/hsr_reformlaw/

Інформаційні ресурси (до блоку 2)

1. Сайт Верховної Ради України: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/>.
3. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/>.
4. Інформаційно правовий портал «Закони України»: Режим доступу: <http://uazakon.com/>.
5. Про затвердження Примірних штатних нормативів центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги: Наказ МОЗ України від 23.02.2012 № 129. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/hsr_reformlaw/.
6. Европейская база данных «Здоровье для всех». Копенгаген: ЕРБ ВОЗ. – // Режим доступу: <http://www.euro.who.inf>.
7. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях» // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/192-99-%D0%BF>.

Тематика практичних занять

Тема 1. Домедична допомога в екстремальних і бойових умовах як навчальна дисципліна. Первинний огляд постраждалого.

Тема 2. Кровотечі і методи їх зупинки.

Тема 3. Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога.

Тема 4. Види ушкоджень у бойових і не бойових умовах. Домедична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах.

Тема 5. Надання домедичної допомоги при термічних і хімічних ураженнях.

Тема 6. Домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.

Тема 7. Засоби масового ураження. Домедична допомога.

Тема 8. Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат. Організація та проведення евакуації пораненого.

Тема 9. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Бойовий стрес: ознаки, профілактика, домедична допомога.

Тематика самостійної роботи

Тема 1. Домедична допомога в екстремальних і бойових умовах як навчальна дисципліна. Первинний огляд постраждалого.

Тема 2. Кровотечі і методи їх зупинки.

Тема 3. Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога.

Тема 4. Види ушкоджень у бойових і не бойових умовах. Домедична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах.

Тема 5. Надання домедичної допомоги при термічних і хімічних ураженнях.

Тема 6. Домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.

Тема 7. Засоби масового ураження. Домедична допомога.

Тема 8. Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат. Організація та проведення евакуації пораненого.

Тема 9. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Бойовий стрес: ознаки, профілактика, домедична допомога.